

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

kinderdagverblijf

INHOUDSOPGAVE

12

6 DE BEST MOGELIJKE START

Ons verhaal
Een ontdekkingsreis
Een goede start
Gezonde kinderopvang
Pedagogische kwaliteit

10 OOG VOOR SIGNALLEN

Elkaar leren kennen
Signalen goed begrijpen
Oog voor signalen
We zijn er voor je

12 ZELF DOEN

Help mij het zelf te doen
Ieder kind is uniek
Elke mening telt!
Baas over je eigen lichaam

14 LEKKER VOORSPELBAAR

Structuur bieden
De voorspelbare pedagogisch professional
Een goed ingerichte speelleeromgeving
De ruimte als derde pedagoog
Een plek voor baby's
Voor elk spel een plek
Wat een dag(ritme)!

18 AAN DE PRAAT

De wereld begrijpen
Goed verhaal
Een mooi gebaar
Er zit muziek in

16

20 SPELEND LEREN

SpelenderWIJS
Ongestoord spelen
Kijken naar kinderen
Het beste naar boven
Samen met ouders
Ontwikkelen door te bewegen
Kijk eens wat ik durf!

24 DE EERSTE VRIENDSCHAPPEN

Jouw kind op de groep
Samen verschillend

26 ZOVEEL TE ONTDEKKEN!

28 SAMEN JOUW KIND IN BEELD

Een hechte band

29 EXTRA ONDERSTEUNING

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach
Beeldcoaching
Extra ondersteuning bij rouw en verlies

32 STABILITEIT OP DE GROEP

Vaste gezichten
Beroepskracht-kindratio

33 OPVANG BUITEN DE EIGEN STAMGROEP

Vaste stamgroep
Tweede stamgroep

34 KINDEROPVANG IS EEN VAK!

Inzet studenten en beroepskrachten in opleiding
Inzet van vrijwilligers
Groepsondersteuners

26

33

INLEIDING

Voor je ligt het pedagogisch beleidsplan voor het kinderdagverblijf (KDV) van Kinderopvang Walcheren (KOW). Dit beleidsplan beschrijft de uitgangspunten van het pedagogisch handelen binnen KOW, met als doel de kinderen een vertrouwde, veilige en liefdevolle plek te bieden en ze de best mogelijke start te geven voor de toekomst.

Dit beleidsplan wordt ieder jaar geëvalueerd en daar waar nodig aangevuld of gewijzigd.

KOW heeft veel kinderopvanglocaties op diverse plekken op Walcheren, die onderling verschillen door ligging, opvangvorm en de eigenheid van onze deskundige professionals. Daarom is er, naast het KOW-brede pedagogisch beleid, voor iedere locatie een pedagogisch werkplan opgesteld. Hierin staat beschreven hoe we het beleid vormgeven op deze specifieke locatie.

De pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches hebben het pedagogisch beleid geschreven met als doel de pedagogische visie weer te geven van waaruit de pedagogisch professionals

verwacht worden te handelen. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom staat tijdens een periodiek overleg het pedagogisch werkplan, of een onderdeel hiervan, op de agenda. Dit om continu in gesprek te blijven over het KOW-brede pedagogisch beleid en de specifieke uitvoering hiervan op de locatie.

Het pedagogisch beleidsplan vind je ook terug op de website van KOW.

Voor de leesbaarheid spreken we over het kind in de hij-vorm, de pedagogisch professional in de zij-vorm en bij ouders/verzorgers over de ouder.

Missie en visie

DE BEST MOGELIJKE START

ONS VERHAAL

Een sterke basis voor het leven begint in de kinderjaren; dát is waarom wij elke dag het beste van onszelf geven. Wat een kind leert en beleeft in zijn kinderjaren, is van cruciaal belang voor de rest van zijn leven. In deze periode wordt het fundament gelegd voor vertrouwen, veerkracht, weerbaarheid en het vermogen om te leren en met anderen om te gaan. **Daarom zetten wij ons iedere dag met hart en ziel in voor één doel: kinderen de best mogelijke start geven voor de toekomst.** In een veilige, vertrouwde en uitdagende omgeving waar zij spelenderwijs leren, ontdekken en groeien, helpen wij hen vaardigheden te ontwikkelen die hun leven lang van waarde blijven. Want mooie kinderjaren gaan een leven lang mee.

EEN ONTDEKKINGSREIS

Bij KOW is elke dag een ontdekkingsreis. Kinderen verwonderen zich over de wereld om zich heen en groeien zo in hun ontwikkeling. Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en op zijn eigen tempo en wij zijn dichtbij in elke stap! Ook heeft ieder kind sociaal contact nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen.

EEN GOEDE START

Onderzoek wijst uit dat in de eerste 1000 dagen van een kind de basis wordt gelegd voor de rest van zijn leven. Kinderen ontwikkelen in deze fase hun eerste taalvaardigheden en cognitieve functies. De omgeving waarin een kind opgroeit, is bepalend voor de kansen in het leven van een kind. Bij KOW gunnen we elk kind een goede start. Daarom creëren we een

vertrouwde, veilige en liefdevolle plek voor kinderen om in op te groeien. Een omgeving waar je jezelf, maar ook samen verschillend mag zijn. Waar ontdekken wordt aangemoedigd en fouten gemaakt mogen worden. Waar vriendschappen ontstaan en ruzies worden bijgelegd. Daarnaast is een gezonde leefstijl een belangrijk onderdeel, want de basis voor **een gezonde leefstijl** wordt al in de kindertijd gelegd!

Gezonde kinderopvang

Een gezonde leefstijl vinden wij belangrijk binnen KOW, want daardoor krijgen kinderen een goede basis om verder te ontwikkelen en goed in hun vel te zitten. Dit uit zich bij ons in verschillende onderdelen:

- **Gezonde voeding:** Wij bieden kinderen gezonde voeding aan volgens de Schijf van Vijf. Gevarieerd eten is belangrijk in verschillende categorieën, denk aan groenten, fruit en een variatie aan broodbeleg op volkorenbrood.
- **Bewegen:** Wij stimuleren kinderen tot bewegen door buiten te spelen en door activiteiten aan te bieden die kinderen uitdagen tot bewegen.
- **Slapen:** Goed slapen is essentieel voor de (hersens) ontwikkeling en het voorkomen van onnodige stress bij kinderen. Op het kinderdagverblijf zijn er andere omstandigheden dan thuis. Samen met ouders zoeken wij daarom tijdig naar een goede afstemming voor een zo goed mogelijke kwaliteit van slapen, waarbij wij de veiligheidsnormen hanteren van VeiligheidNL.

PEDAGOGISCHE KWALITEIT

Wij vinden het belangrijk dat kinderen spelenderwijs groot kunnen worden en onze pedagogisch professionals leren doorlopend om dit goed te begeleiden. Kinderen meenemen op deze ontdekkingsreis en hen daarbij passend ondersteunen, dat is voor ons pedagogische kwaliteit. Wettelijk uitgangspunt hierbij zijn **de vier pedagogische basisdoelen** van hoogleraar kinderopvang Marianne Riksen-Walraven.

1. Het bieden van emotionele veiligheid.
2. Het bevorderen van persoonlijke competenties.
3. Het bevorderen van sociale competenties.
4. Overdragen van normen en waarden.

Hoe we dit doen? Door het hanteren van de **interactievaardigheden**. Deze zes vaardigheden hebben één ding gemeen: ze bieden kinderen veiligheid, zodat elk kind vertrouwen krijgt in zichzelf en zijn omgeving. Want als een kind zich veilig voelt en goed in zijn vel zit, durft hij nieuwe dingen te ondernemen en krijgt hij ruimte om te ontwikkelen.

De zes interactievaardigheden zijn: sensitieve responsiviteit, respect voor de autonomie, structureren en leidinggeven, praten en uitleggen, ontwikkeling stimuleren en het begeleiden van onderlinge interacties.

Dit alles hebben we overzichtelijk gemaakt in ons pedagogisch kompas. **Dit kompas geeft vanuit de kern weer waar wij voor staan: Wij zijn dichtbij in elke stap die kinderen zetten.** Daaromheen staan onze vier kernwaarden: plezier, vertrouwen, ontdekken en samen. Deze vormen het hart van onze organisatie en kleuren ons dagelijks handelen. De zes interactievaardigheden beschrijven hoe wij in de praktijk ons pedagogisch handelen vormgeven. Door op deze manier te handelen, werken we aan de vier pedagogische doelen van Marianne Riksen-Walraven.

Zo ontstaat een logisch geheel: vanuit wie wij zijn (de kern), via wat wij belangrijk vinden (de kernwaarden) en hoe wij handelen (de interactievaardigheden), werken we doelgericht aan kwalitatief hoogwaardige opvang en optimale ontwikkeling van ieder kind

DICHTBIJ IN ELKE STAP

We zien jou,

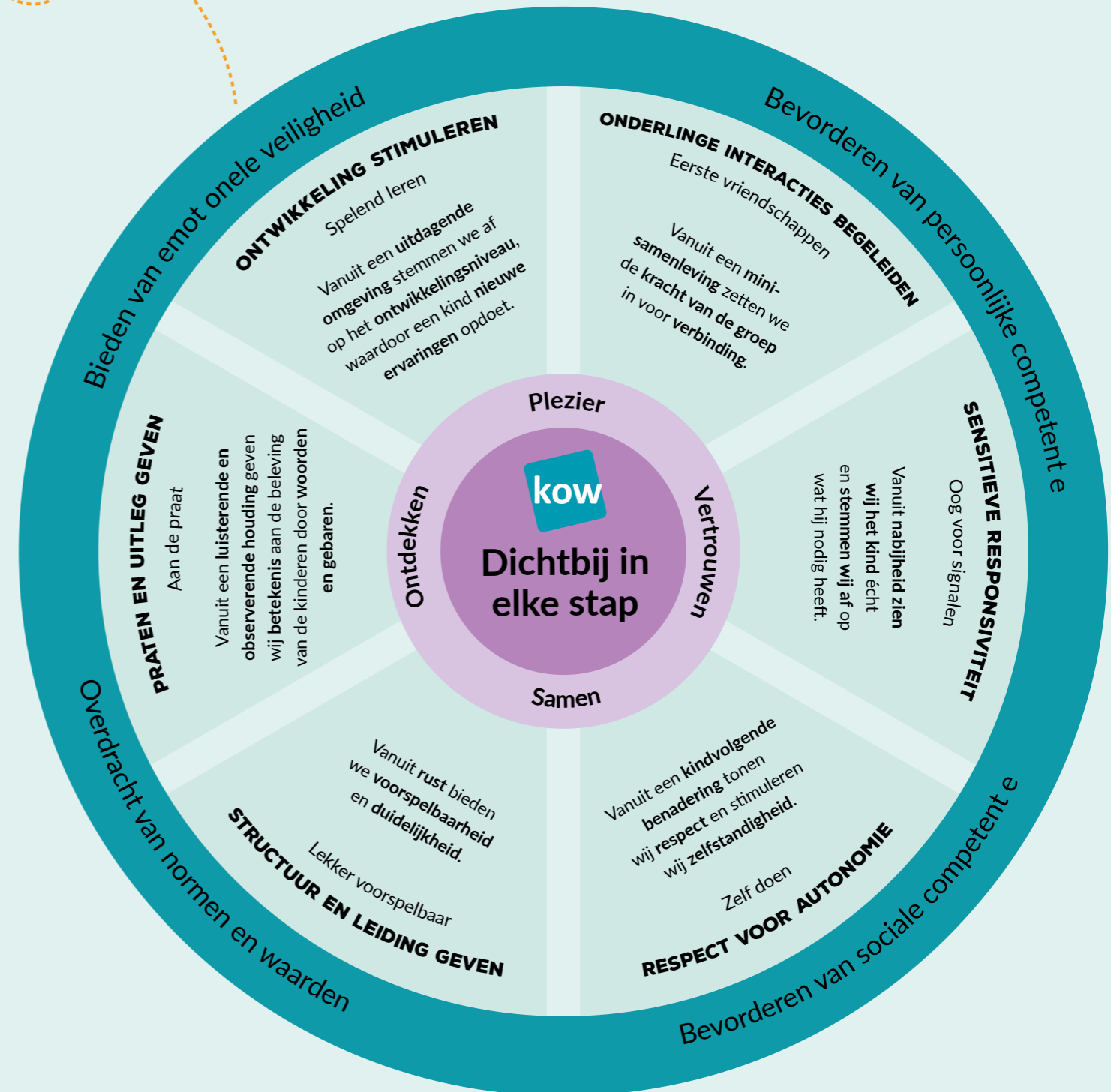
wie je bent en wat je kunt.

Bij ons mag je ontdekken, proberen, spelen en groeien, in jouw tempo.

We zorgen voor een plek waar je je veilig voelt, waar je mag lachen en fouten mag maken.

Waar we samen leren, delen en genieten, elke dag opnieuw.

We geloven in jou, en helpen je vol vertrouwen een volgende stap te maken.

Sensitieve responsiviteit

OOG VOOR SIGNALLEN

Vanuit nabijheid zien wij het kind écht en stemmen wij af op wat hij nodig heeft. Door goed te kijken, vragen te stellen en te luisteren, proberen we de signalen goed te begrijpen en daar op een juiste manier op te reageren. Hierdoor voelen de kinderen zich begrepen, geaccepteerd en veilig. Zo geven we ze wat ze nodig hebben.

ELKAAR LEREN KENNEN

Wij willen alle kinderen de best mogelijke start geven. We investeren daarom in een goede band met het kind en met de ouder(s). Dit begint al bij de rondleiding, vervolgens het intakegesprek, een evaluatiegesprek na drie maanden en een **betekenisvolle overdracht**. De eerste drie maanden zien we als wenperiode en staat in het teken van een band opbouwen

Een gesprek oftewel de overdracht is voor ons betekenisvol als het aansluit bij de behoeften van de ouder en de pedagogisch professional, waarbij de focus op de ontwikkeling, het welbevinden, de ervaringen en gevoelens van het kind ligt.

met het kind. We kijken hierbij hoe een kind zich op de groep voelt en gedraagt. Op welke manier maakt hij contact met de pedagogisch professional en met de andere kinderen? Geeft hij een ontspannen indruk, zien we hem genieten, laat hij zich makkelijk troosten of kalmeren? Gaat het kind op ontdekking in de ruimte, heeft hij zin om te gaan spelen en doet hij mee met de groepsmomenten? We beschouwen onszelf als de partner in de opvoeding. Er is niemand die het kind beter kent dan zijn eigen ouders. Daarom onderhouden we nauw contact om de best mogelijke ondersteuning en begeleiding te kunnen bieden.

Signalen goed begrijpen

Baby's communiceren via lichaamstaal. Door lichamelijke signalen in combinatie met soorten huiltjes maakt een baby duidelijk wat hij nodig heeft. Door nabijheid en door oog te hebben voor deze signalen kunnen wij het antwoord zijn op de vraag die het kind met zijn gedrag aan ons stelt. Wij werken om deze reden met baby- en kindgebaren en komen daarom sneller in contact met de kinderen.

Vaste gezichten zijn vertrouwde medewerkers voor de kinderen. Kinderen tot 1 jaar krijgen twee vaste pedagogisch professionals toegewezen. Op de dagen dat een baby op het kinderdagverblijf is, is minimaal één van deze professionals aanwezig. Zo is er altijd een vertrouwd gezicht dichtbij.

WE ZIJN ER VOOR JE

Een kind staat er alleen voor open om de wereld en de mensen om zich heen te ontdekken, te onderzoeken, nieuwe ervaringen op te doen en te leren als hij vertrouwen heeft in zichzelf en zich veilig voelt bij anderen. Wij creëren deze veilige en vertrouwde omgeving door zoveel mogelijk **met vaste gezichten** te werken. Doordat de pedagogisch professional rustig en nabij een groepje spelende kinderen is, voelen zij zich veilig en gezien. De pedagogisch professional kan dan af en toe het spel verrijken zonder te storen. Of door simpelweg oogcontact met het kind te hebben, weet het kind dat hij gezien wordt. Door nabijheid kunnen kinderen zelf bepalen hoe dichtbij of ver weg ze willen zijn van de pedagogisch professional. Bij baby's ligt het initiatief vooral bij de pedagogisch professional. We letten goed op de signalen die ze laten zien en stemmen we af op de behoefte van de baby. Zo laten we de kinderen voelen dat we er voor ze zijn en zij op ons kunnen rekenen.

Sensitieve responsiviteit is het begrijpen van de signalen van de kinderen en hier op een positieve manier op reageren. Achter elk gedrag zit een behoefte. Het is aan de pedagogisch professional om gepast te reageren op het gedrag. Hierdoor voelt het kind zich gezien, gehoord en begrepen.

Oog voor signalen

Doordat we beschikbaar zijn, hebben we oog voor signalen van kinderen. Beschikbaar zijn betekent dat we in nabijheid van de kinderen zijn en zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind zijn. Daardoor kunnen we de behoeftes van het kind zien en er voor het kind zijn in aandacht, tijd en ruimte wanneer een kind ons nodig heeft. Op deze manier ondersteunen we de kinderen in hun ontwikkeling vanuit een **sensitief responsieve houding**.

Respect voor de autonomie

ZELF DOEN

Vanuit een kindvolgende benadering tonen wij respect en stimuleren wij zelfstandigheid. Want: wie zelf mag proberen, houdt zin om te leren. Zo leren kinderen nieuwe vaardigheden en krijgen ze zelfvertrouwen. Ook leren we de kinderen dat elk kind uniek is en mag zijn wie hij is. Iedereen heeft talenten en je komt verder als je elkaar een handje helpt.

HELP MIJ HET ZELF TE DOEN

Kinderen zijn enorm trots als ze iets hebben bereikt. Door zelf dingen te ontdekken in plaats van oplossingen aangedragen te krijgen, leren kinderen zoveel meer. Daarom maken wij van de dagelijkse dingen activiteiten: stimuleren om zelf om te rollen, zelf je jas leren aandoen, zelf je boterham smeren en **drinken uit een gewone beker**. Het zijn de kleine

dingen die zo veel betekenen voor het ontwikkelen van het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid van de kinderen. Dat wil niet zeggen dat we de kinderen niet helpen. Helpen betekent hier dat we kijken naar signalen die ieder kind geeft en dat we ons handelen daarop af stemmen.

IEDER KIND IS UNIEK

De pedagogisch professionals hebben respect voor de eigenheid en autonomie van elk kind. Dat wil zeggen dat de pedagogisch professional in haar handelen uitdrukt dat ieder kind een uniek persoon is die je met zorg en respect behandelt. Zo houden we bijvoorbeeld rekening met hoe we een baby dragen en een kind troosten. Hiermee laat de pedagogisch professional een kind zien dat hij mag zijn wie hij is en dat het ertoe doet wat hij wil. Het kind krijgt het gevoel dat de pedagogisch professional vertrouwen heeft in hem. Dat alles draagt bij aan het vertrouwen dat het kind heeft in zichzelf, waardoor een kind weer verder op ontdekkingstocht durft te gaan. Tijdens vrij spelen kunnen kinderen zelf bepalen wat ze willen doen: hoe, waar, wanneer en met wie. Daarom is vrij spel een vast onderdeel in ons dagritme.

ELKE MENING TELT!

Ieder kind heeft eigen ideeën, meningen, initiatieven en dingen die hij leuk vindt om te doen. Bij het kinderdagverblijf leren we kinderen zelf keuzes te maken. Kiezen is niet altijd makkelijk en er zit een verschil tussen iets moeten of iets

mogen. Hier hebben jonge kinderen vaak nog hulp bij nodig. Wij helpen de kinderen als het nodig is op een manier die bij het kind past. Door goed te kijken en luisteren naar de kinderen, laten we hen voelen dat ze iets in te brengen hebben, dat ze invloed kunnen uitoefenen, dat ze de moeite waard zijn, dat ze gezien en gehoord worden en dat hun inbreng gewaardeerd wordt.

BAAS OVER JE EIGEN LICHAAM

Respect voor de lichamelijke autonomie begint bij de zelfbeschikking over het eigen lichaam; het lichaam is van het kind zelf. We kijken goed naar de signalen die het kind afgeeft, bijvoorbeeld of het kind wel of niet op schoot wil of geknuffeld wil worden. Bij verzorgingsmomenten doen we dit door te benoemen wat we gaan doen. Indirect vragen we dan steeds toestemming aan het kind voor het lichamelijke contact. Door zorgvuldig te zijn met lichamelijk contact met kinderen en hun grenzen te respecteren, leren wij kinderen wat hun eigen grenzen zijn en hoe zij deze aan kunnen geven.

Structureren en leidinggeven

LEKKER VOORSPELBAAR

Vanuit rust bieden we voorspelbaarheid en duidelijkheid. Kinderen weten waar ze aan toe zijn en wat er van hen wordt verwacht. Zo lijkt een vast dagritme misschien wat saai, maar kinderen houden er juist van. Doen we dan nooit iets spontaans? Natuurlijk wel, maar dan leggen we het uit aan de kinderen. Verder richten we de ruimtes overzichtelijk in en houden we ons aan vaste huisregels en afspraken. Wel zo duidelijk voor de kinderen.

STRUCTUUR BIEDEN

Door structuur te bieden aan kinderen breng je orde aan in de wereld om hen heen. Het gaat om vaste volgordes in bepaalde handelingen en gebeurtenissen, waardoor herkenbare patronen ontstaan in de dag, de week, de maand, het seizoen, het jaar en het leven. In het eerste levensjaar volgen we zoveel mogelijk het ritme en de structuur van het kind en is het belangrijk om rekening te houden met hun fysieke- en mentale behoeftes gedurende de dag. Bij structuur bieden gaat het ook om het aangeven van kaders waarbinnen de kinderen ruimte krijgen om te ontdekken en hun gang te gaan. Daarnaast draagt het bieden van structuur bij aan het creëren van een groepsgevoel. Kinderen weten waar ze aan toe zijn en kunnen hun gedrag beter afstemmen op de situatie en op elkaar.

DE VOORSPELBARE PEDAGOGISCH PROFESSIONAL

Doordat de pedagogisch professional doet wat ze zegt en zegt wat ze doet, weten kinderen precies waar ze aan toe zijn. Dat voelt fijn, rustig en vertrouwd; elke dag opnieuw. Dit maakt dat de kinderen naar de pedagogisch professional toe kunnen komen wanneer ze haar nodig hebben. Voor kinderen

geeft dit een veilige basis om verder op onderzoek te gaan. Door het goede voorbeeld te geven, bieden de pedagogisch professionals de kinderen de gelegenheid om zich normen, waarden én de cultuur van een samenleving eigen te maken.

Door consequent en respectvol grenzen te stellen aan het gedrag van kinderen, weten kinderen wat er van hen verwacht wordt en wat wel en wat niet mag. Door zelf het goede voorbeeld te geven en gedragsregels regelmatig te herhalen, kan gewenst gedrag in stand blijven. Uiteindelijk willen we dat kinderen leren hun eigen gedrag te sturen. Daarbij is het belangrijk om gewenst gedrag te complimenteren in plaats van ongewenst gedrag af te wijzen. Daarom geven we voornamelijk aan wat we wél van de kinderen verwachten in plaats van wat we niet verwachten. Bijvoorbeeld: "We helpen elkaar. We doen het om de beurt." Samen zorgen we voor een fijne sfeer op de groep zodat ieder kind zich prettig voelt!

EEN GOED INGERICHTE SPEELLEEROMGEVING

Structureren en grenzen stellen, doen wij ook door rekening te houden met de inrichting en de ruimte. Een goed ingerichte ruimte zorgt ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen.

Bij elke leeftijdsfase hebben kinderen andere behoeftes. Met het inrichten van de ruimte houden we daar uiteraard rekening mee. Stapsgewijs gaan wij met de inrichting van het lokaal mee in de ontwikkeling en belevingswereld van een kind. Ook zorgen we ervoor dat er plekken zijn waar ze hun talenten kunnen ontdekken en waar ze zich even kunnen terugtrekken als ze daar behoefte aan hebben.

Zoals eerder beschreven, gaan kinderen spelenderwijs op ontdekking op het moment dat ze zich veilig voelen. Door een aantal vaste plekken en herkenbare hoeken te creëren, ontstaat er een basis waardoor kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en wat ze op welke plek in de ruimte mogen ondernemen. Door het materiaal geordend aan te bieden en daar af en toe iets aan toe te voegen of weg te halen, krijgen

kinderen nieuwe impulsen om weer op ontdekking te gaan binnen de veilige structuur van de groep. Veiligheid bieden we ook door de kinderen het gevoel te geven dat ze erbij horen. Zo zijn er vaste plekken in de ruimte waar een kind zijn jas op mag hangen en waar persoonlijke spullen worden opgeborgen.

Naast de inrichting binnen letten we ook goed op de buitenruimtes. Deze zijn groen, uitdagend en passend bij de leeftijd van de kinderen. We zijn veel buiten om te spelen en eten en drinken, want buiten zijn heeft zowel positieve invloed op de lichamelijke ontwikkeling als de mentale gezondheid van kinderen.

DE RUIMTE ALS DERDE PEDAGOOG

De eerste pedagoog zijn de kinderen zelf; de kinderen leren het meest van elkaar. Ze begrijpen elkaar zonder woorden en samen lossen ze dingen op. De tweede pedagoog zijn de pedagogisch professionals. Doordat wij goed naar de kinderen kijken en zien waar hun interesses liggen, spelen we in op hun spel. Door ze continu te observeren, stimuleren we kinderen en voegen we zo nodig iets toe.

De derde pedagoog is de ruimte inclusief de materialen. Een goed ingerichte ruimte stimuleert experimenten, nodigt uit tot fantasiespel en maakt dat kinderen grenzen kunnen opzoeken bij hunzelf en bij elkaar. Onze locaties hebben een eigentijdse uitstraling met een rustige basis, duurzame materialen, herkenbare kleuren en 'open einde' speelmateriaal dat de verbeelding van kinderen stimuleert.

'Open einde' materiaal is materiaal waar kinderen vrij mee kunnen spelen, zonder doel of regels. Ze kunnen het materiaal zelf inzetten in hun spel. Creativiteit en fantasie wordt hiermee gestimuleerd. Je kan hierbij denken aan (houten) blokken, doekjes of magneten, maar ook aan meer natuurlijke materialen zoals takken, schelpen of kartonnen dozen.

EEN PLEK VOOR BABY'S

Op de groep waar baby's worden opgevangen, is een grondbox aanwezig. De grondbox dient als een veilige plek voor baby's waar ze kunnen oefenen met rollen, tijgeren en kruipen en waar ze vrij kunnen bewegen en ontdekken. Onze pedagogisch professionals investeren in momenten om met volle aandacht aanwezig te zijn in de grondbox. Door nabijheid van de pedagogisch professional voelt de baby zich veiliger om te exploreren en te ontdekken wat er allemaal in de grondbox aanwezig is. Het spel van baby's is nog erg gericht op het opdoen van ervaringen en gebeurt nog vaak op een sensomotorische manier. Dat wil zeggen dat ze nog veel ontdekken met hun zintuigen. Op de plek waar baby's ruimte hebben voor hun manier van spelen, zoals de grondbox, is het materiaal aangepast aan deze behoefte van ontdekken en veiligheid. Ook slapen gebeurt zoveel mogelijk in een vast bed, in een eigen slaapzak, die lekker naar thuis ruikt.

VOOR ELK SPEL EEN PLEK

Om goed te kunnen ontwikkelen, hebben kinderen een bepaalde mate van betrokkenheid nodig. De plekken die jonge kinderen nodig hebben, weerspiegelen het veelzijdige spel van deze leeftijdsgroep. Met hun spel verwerken zij wat ze in de wereld tegenkomen. Wij bieden ze de ruimte en materialen om de wereld na te kunnen spelen. Dit doen we door plekken te creëren die zij in het dagelijks leven tegenkomen, maar ook door materialen aan te bieden waarmee ze met hun creativiteit hun belevingen kunnen uiten. Dit draagt eraan bij dat kinderen op kunnen gaan in hun spel.

Bij het inrichten van de ruimte, kijken onze pedagogisch professionals onder andere naar de mogelijkheid tot het afschermen van hoeken. Er wordt ook rekening gehouden met de looproutes. Dit alles om het spel van de kinderen zo min mogelijk te storen. We kleden de hoeken zo aan dat het duidelijk is voor de kinderen welk spel ze er kunnen spelen; de hoeken zijn geordend en overzichtelijk.

WAT EEN DAG(RITME)!

We werken volgens een dagritme waarin ruimte is voor individuele verschillen, maar waar ook wordt gezorgd voor gezelligheid en gezamenlijkheid. De regelmaat en structuur van de dag geeft de kinderen en de pedagogisch professionals houvast. Doordat kinderen weten wat er komen gaat, scheidt de pedagogisch professional een (emotioneel) veilige omgeving. Dat geeft rust, ondanks dat er meerdere kinderen in een groep zitten. De dagritmes hebben een gevarieerd aanbod, wat aansluit bij de verschillende ontwikkelingsgebieden van de kinderen.

Voor de overgang van de verschillende onderdelen worden rituelen ingezet. Dit kan zijn door een liedje, een versje of een geluid. Rituelen zijn belangrijk voor de voorspelbaarheid en geven een wij-gevoel. Kinderen kunnen zich voorbereiden op wat komen gaat en bewegen daardoor makkelijk mee met de groep. Dit wordt op de groepen ondersteund met dagritmekaarten. Dit zijn afbeeldingen die zijn bedoeld om de kinderen een overzicht van de dag te geven, omdat ze op de afbeelding kunnen zien wat er wanneer gaat gebeuren.

Een vast onderdeel in het dagritme is verschonen of naar de wc gaan. Thuis kan een kind al verder zijn in het proces van zindelijkheid dan op het kinderdagverblijf. We volgen hierbij het kind en gaan niet sneller dan dat het kind aangeeft. We vinden het belangrijk dat er een goede afstemming is over de zindelijkheidstraining bij een kind. Daarom bespreken we graag met de ouders hoe wij kunnen aansluiten bij de zindelijkheidstraining die thuis is gestart en wat de mogelijkheden op de groep zijn. In het pedagogisch werkplan van de locatie is meer informatie te vinden over hoe er op de locatie bij zindelijkheid stilgestaan wordt.

Voorwaarden zindelijkheid:

- Het kind kan op het toilet gaan zitten en weer opstaan
- Het kind moet ontspannen op het toilet kunnen zitten
- Het kind moet verbaal of non-verbaal kunnen aangeven dat het naar het toilet moet

Praten en uitleggen

AAN DE PRAAT

Vanuit een luisterende en observerende houding geven wij betekenis aan de belevenis van de kinderen door woorden en gebaren. De kinderen weten op deze manier wat een pedagogisch professional doet en wat er gebeurt. Deze voorspelbaarheid geeft kinderen een veilig gevoel. Uiteraard houden we rekening met het taalniveau en de betrokkenheid van het kind. Ook als het even mis gaat, leggen we uit aan de kinderen wat er gebeurt. Zo leren kinderen de situatie beter te begrijpen, hun gevoelens te verwoorden en de gevolgen van hun handelen in te zien.

DE WERELD BEGRIJPEN

Het ontwikkelen van taal gaat bij kinderen voor een deel vanzelf, maar is ook afhankelijk van de taal die kinderen horen in hun omgeving. Taal komt het beste op gang in contact met anderen. De pedagogisch professionals op het kinderdagverblijf hebben hier dus een belangrijke taak.

Praten, luisteren, woorden en uitleg geven aan het kind is voor ons vanzelfsprekend. De handelingen die we uitvoeren, worden benoemd en we dagen het kind uit om met ons mee te doen. Taal geeft kinderen houvast om de wereld te verkennen en leert de kinderen de wereld om zich heen beter te begrijpen. We richten ons niet alleen op de feiten, maar ook op de gevoelens van het kind: emoties mogen er zijn. Over de emoties praten we en geven we uitleg, zodat de kinderen deze beter begrijpen.

Door de namen van ieder kind vaak te benoemen, leren de kinderen elkaars namen kennen. Dit zorgt voor persoonlijke betrokkenheid van de kinderen bij de groep.

Denk aan verhalen, versjes, rijmpjes, liedjes en taalspelletjes.

GOED VERHAAL

Door een divers taalaanbod op het kinderdagverblijf stimuleren we de taalontwikkeling. Door woorden te geven aan wat we zien en doen en door vragen te stellen, prikkelen we de fantasie en dagen we de kinderen uit om zelf te vertellen. De kracht zit hem in herhaling. Daardoor leren kinderen nieuwe woorden herkennen en begrijpen. Zo leren ze de werking en betekenis van taal.

EEN MOOI GEBAAAR

Onze taal ondersteunen we bij de jongere kinderen soms met beelden en ondersteunende gebaren. Zo hoort een kind niet alleen de taal, maar ziet hij ook wat er bedoeld wordt. Met materiaal erbij wordt het een totale belevenis waardoor we nog meer 'aan de praat' raken.

Tijdens de ontwikkeling van taal gebruiken jonge kinderen van nature meestal eerder gebaren dan dat ze spreken en zijn de gebaren aanwezig in de beginfase van het praten. Door het gebruik van baby- en kindgebaren wordt de mogelijkheid geboden om taal op een juiste manier af te stemmen op dat wat jonge kinderen nodig hebben. Alleen de belangrijkste woorden van de zin worden uitgebeeld. Baby- en kindgebaren zijn afkomstig uit de Nederlandse gebarentaal.

Doordat wij op iedere groep baby- en kindgebaren aanbieden, is contact leggen sneller mogelijk, wordt het aanleren van de Nederlandse taal makkelijker gemaakt en kan frustratie bij baby's en peuters voorkomen worden of afnemen. Wij zetten structureel gebaren in op de groepen, zodat baby's en peuters deze zich makkelijk eigen maken.

Ook anderstalige kinderen maken de Nederlandse taal zich op deze manier sneller eigen.

ER ZIT MUZIEK IN

Dat muziek ook een vorm van communiceren is, weten de pedagogisch professionals maar al te goed. Muziek is een universele taal. Waar je ter wereld ook bent, of je jong of oud bent; muziek doet wat met de mens. Wetenschappers hebben aangetoond dat muziek je brein enorm verrijkt. Dit kan al door naar muziek te luisteren. Laat staan als je zelf muziek maakt.

Muziek en beweging zijn onmisbaar voor kinderen. Zo stimuleert een dansmoment op muziek niet alleen de motoriek, maar zorgt ook voor plezier, verbinding en een positief gevoel. Juist in de jonge kinderjaren is er onwijs veel winst te behalen in het gebruik van muziek. Muziek geeft plezier, zelfvertrouwen en structuur. Ook laat het ons ontspannen, emoties verwerken, samenwerken en ondersteunt het de cognitieve ontwikkeling. Het zet ons letterlijk en figuurlijk in beweging!

Ontwikkeling stimuleren

SPELEND LEREN

Vanuit een uitdagende omgeving stemmen wij af op het ontwikkelingsniveau, daardoor doet een kind nieuwe ervaringen op. Alle kinderen krijgen bij ons de ruimte om te ontdekken.

We bieden allerlei soorten speelmaterialen aan, doen verschillende activiteiten en laten ze contact maken met andere kinderen. Zo stimuleren we hun motorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling en hun creativiteit. Daarbij kijken we goed waar een kind in zijn ontwikkeling is en wat er nodig is om bij de volgende stap te komen, want we vinden het belangrijk om een kind niet te overvragen. Zo kunnen kinderen in hun eigen tempo hun eigen talenten ontdekken.

SPELENDERWIJS

Door te spelen, ontwikkelen kinderen zich vanzelf. Spelen is de natuurlijke neiging van kinderen om te leren hoe dingen werken, om de wereld te verkennen, sociale relaties te ontdekken en gebeurtenissen te verwerken. Op deze manier bieden we de gelegenheid tot het ontwikkelen van de verschillende **persoonlijke competenties**.

Met persoonlijke competenties bedoelen we persoonlijke eigenschappen, zoals: veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit, cognitieve- en taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties.

Spelend leren is plezier maken met elkaar, bewustzijn van jezelf in de groep met veel ruimte voor autonomie en vrijheid. Wij sluiten daarbij aan bij wat de kinderen kunnen, waar hun interesses liggen en waar ze eventueel nog hulp bij nodig hebben om een stapje verder te komen. Zo kunnen we samen met de kinderen hun voorkeuren ontdekken en onderzoeken aan welke activiteiten ze plezier beleven. Onze ruimtes zijn zo ingericht dat kinderen kunnen kiezen waar ze mee willen spelen en of ze dit alleen willen doen of samen. De materialen die we aanbieden zorgen ervoor dat de kinderen zich uitgedaagd voelen om te experimenteren, vaardigheden te oefenen en vooral om veel plezier te maken.

ONGESTOORD SPELEN

Op de groep zijn er meerdere plekken voor verschillende soorten spel, waar een kind de rust en ruimte krijgt om zelf te spelen. Op het moment dat een kind betrokken speelt, staat het kind in ontwikkeling. Ons uitgangspunt is dat we de kinderen niet storen op het moment dat ze betrokken zijn bij

hun spel. En dat we juist bekijken op welke momenten en hoe we de betrokkenheid kunnen vergroten. Wanneer we zien dat het kind ondersteuning nodig heeft, sluiten we aan bij het spel van het kind.

Betrokkenheid is de staat waarin kinderen zich bevinden wanneer ze intensief met iets bezig zijn. Kinderen zijn uit zichzelf gemotiveerd om aan de slag te gaan en te blijven. Betrokkenheid komt alleen voor in het gebied tussen 'al kunnen' en 'nog-niet-kunnen'.

KIJKEN NAAR KINDEREN

De eerste paar jaar ontwikkelen kinderen zich in een razend tempo. Onze pedagogisch professionals hebben een belangrijke taak om kinderen op alle mogelijke gebieden te stimuleren. Daarom volgen we de ontwikkeling van elk kind. We vinden het belangrijk om dit dagelijks te doen, zodat de pedagogisch professionals hun handelen en aanbod kunnen afstemmen op wat de kinderen nodig hebben. Om het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen goed te kunnen volgen, wordt op het kinderdagverblijf

gebruikgemaakt van observatielijsten. Dit bespreken we met de ouders en bewaren we in het kinddossier.

HET BESTE NAAR BOVEN

Bij het kinderdagverblijf werken we met het speel- en leerprogramma **Uk & Puk**. Het kinderdagverblijf met de Bijbel werkt met het speel- en leerprogramma **'Bas in de klas'**. Dit zijn beide totaalprogramma's voor het kinderdagverblijf die een manier bieden om methodisch en gericht te werken aan de ontwikkeling van kinderen tussen de 0 en 4 jaar. De programma's werken met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen, waarbij alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Per thema wordt een rijke speelleeromgeving gecreëerd met een gevarieerd aanbod van spelmaterialen die ervoor zorgen dat kinderen vanuit vrij spel spelenderwijs kunnen ontwikkelen. Daarnaast worden er begeleide activiteiten aangeboden waarbij de kinderen extra ondersteund worden in hun ontwikkeling. Dit kan zijn door bewust en doelgericht aan te sluiten bij het vrij spel van de kinderen. Of door het aanbieden van specifieke activiteiten (alleen of in kleine groepjes) die dicht bij de beleving van het kind staan, waardoor de activiteiten herkenbaar en betekenisvol zijn.

SAMEN MET OUDERS

De ouders zijn bij het kinderdagverblijf een speerpunt. Door het uitwisselen van informatie krijgen we samen met de ouder een helder beeld van de belevingen en ontdekkingen die een kind op een dag doet. Als ouders thuis aansluiten bij wat het kind op het kinderdagverblijf doet en leert, heeft dit een positief effect op de ontwikkeling van het kind. Ouders worden daarom actief betrokken bij elk thema. Dit kan zijn door middel van:

- Een themabrief met informatie over het thema en tips om thuis te doen.
- Een bijeenkomst met interne of externe sprekers.
- Hulp bij het inrichten van het lokaal door ouders.
- Het organiseren van dagdelen waarbij ouders actief kunnen meedoen met hun kind.
- Een gezamenlijke afsluiting van het thema op de groep.

ONTWIKKELEN DOOR TE BEWEGEN

Wij geven de kinderen de ruimte om elke dag zowel binnen als buiten vrij te kunnen bewegen. Voor kinderen ouder dan 1 jaar bewegen wij minimaal 120 minuten per dag. Dit doen we naast vrij spel ook door middel van beweegactiviteiten die we inzetten binnen ons dagritme. Bewegen zorgt ervoor dat nieuwe verbindingen in de hersenen van kinderen worden aangemaakt en stimuleert beide hersenhelften om goed samen te werken. Dit is niet alleen een stimulans voor de motorische ontwikkeling, maar zorgt er ook voor dat de

Uitwisselen van informatie

- Wij verwelkomen (toekomstige) ouders als eerste tijdens een rondleiding op de locatie, zodat wij kunnen laten zien waar de kinderen slapen, eten en spelen. Dit voor een zo goed mogelijke start van het kind op het kinderdagverblijf.
- Tijdens de breng- en haalmomenten informeren wij mondeling over het verloop van de dag en over de activiteiten en de ontwikkeling van het kind.
- Naast een intakegesprek en een evaluatiegesprek na drie maanden is het mogelijk om gesprekken met de ouders over de ontwikkeling van hun kind te voeren indien gewenst.
- In het ouderportaal kunnen ouders aangeven wanneer hun kind komt en door middel van korte verslagjes en foto's meekijken met wat hun kind bij de opvang beleeft.
- De Cliëntenraad is voor ouders een mogelijkheid om organisatiebreed mee te denken over zaken als pedagogisch beleid, strategisch beleid of klanttevredenheidsonderzoeken.
- Ouders kunnen meedenken en meepraten in de ouderwerkgroep over zaken die de eigen locatie aangaan. Meer informatie hierover is te vinden op de locatie of op te vragen bij de vestigingsmanager.
- KOW werkt met een klachtenregeling. Op alle locaties is een klachtenfolder aanwezig. Deze staat ook op onze website.
- We vragen de mening van de ouder over KOW na de start van de opvang, vervolgens jaarlijks en na het beëindigen van de overeenkomst. Op deze manier kunnen wij onze diensten evalueren en eventueel verbeteren.

ontwikkeling in brede zin wordt gestimuleerd. Kinderen leren op deze manier om plannen te maken, samen te werken, in te schatten wat wel en niet kan en waar ze invloed op uit kunnen oefenen. In dit proces worden de verschillende delen in de hersenen aangesproken. We houden er rekening mee dat ons spelmateriaal kinderen uitdaagt om te kunnen rollen, kruipen, klimmen, klauteren, rennen, graven, bouwen, springen, schommelen en balanceren. Zo kunnen ze nieuwe ervaringen opdoen en oefenen met bewegen.

KIJK EENS WAT IK DURF!

Uitdagingen in spel gaan hand in hand met het nemen van risico's. Dit noemen wij avontuurlijk spelen. Bij avontuurlijk spelen gaan kinderen aan de slag met spannende, uitdagende en avontuurlijke activiteiten, waarbij een risico bestaat op een (kleine) verwonding.

Voorbeelden van avontuurlijk spelen: spelen met impact, plaatsvervangend risico, spelen op hoogte, spelen met snelheid, spelen met gevaarlijke voorwerpen, spelen op gevaarlijke plekken, trek- en duwspelletjes en spelen uit het zicht.

Meer weten over hoe wij omgaan met grote risico's (gevaaren) en kleine risico's (avontuurlijk spel)? In ons beleidsplan Veiligheid en Gezondheid is hier alles over te lezen.

Op het kinderdagverblijf stimuleren wij de kinderen om risico's te nemen, waardoor zij zich uitgedaagd voelen. Daarbij leren kinderen zelf de afweging te maken tussen kunnen, durven, willen en mogen. Op deze manier ontwikkelen kinderen risicocompetenties. Kinderen zijn risicocompetent als ze uitdagingen aangaan, grenzen verleggen en risico's kunnen inschatten. Dit draagt bij aan hun persoonlijke en sociale ontwikkeling: ze worden motorisch vaardiger, zelfverzekerder en socialer. Het verhoogt hun zelfredzaamheid, vermindert angsten en vergt een bepaalde mate van doorzettingsvermogen. De beloning als iets dan ook lukt, laat het zelfvertrouwen groeien. Kinderen staan sterker in hun schoenen, kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van andere kinderen op de groep.

Begeleiden van onderlinge interacties

DE EERSTE VRIENDSCHAPPEN

Vanuit een mini-samenleving zetten wij de kracht van de groep in voor verbinding. Naast hutten en zandkastelen, bouwen kinderen bij ons ook aan vriendschappen. Misschien is dat wel het mooiste aan het samenzijn in een groep. De kinderen doen allerlei ervaringen met elkaar op, ze spelen naast of met een ander en maken samen lol. Zo leren ze om naar elkaar te kijken en te luisteren, elkaar te helpen en op hun beurt te wachten. Dat gaat niet altijd vanzelf. Daarom begeleiden we de kinderen in het omgaan met elkaar. Bijvoorbeeld door kinderen te leren elkaar complimentjes te geven of ruzies weer bij te leggen. Daar hebben ze hun leven lang profijt van!

JOUW KIND OP DE GROEP

Het kinderdagverblijf kan gezien worden als een mini-samenleving, waarin kinderen de kans krijgen om met leeftijdsgenoten op te trekken. Hierdoor ontstaan de eerste vriendschappen en zijn ruzie maken en het weer oplossen een vast onderdeel. Tijdens vrij spel, maar ook bij begeleide groepsmomenten zijn er tal van mogelijkheden om te oefenen met de sociale competenties. Luisteren naar elkaar, voor jezelf opkomen, op je beurt wachten, aansluiten bij het spel van de ander, elkaar helpen, **omgaan met conflicten:** allemaal voorbeelden van wat kinderen leren tijdens een dag op het kinderdagverblijf.

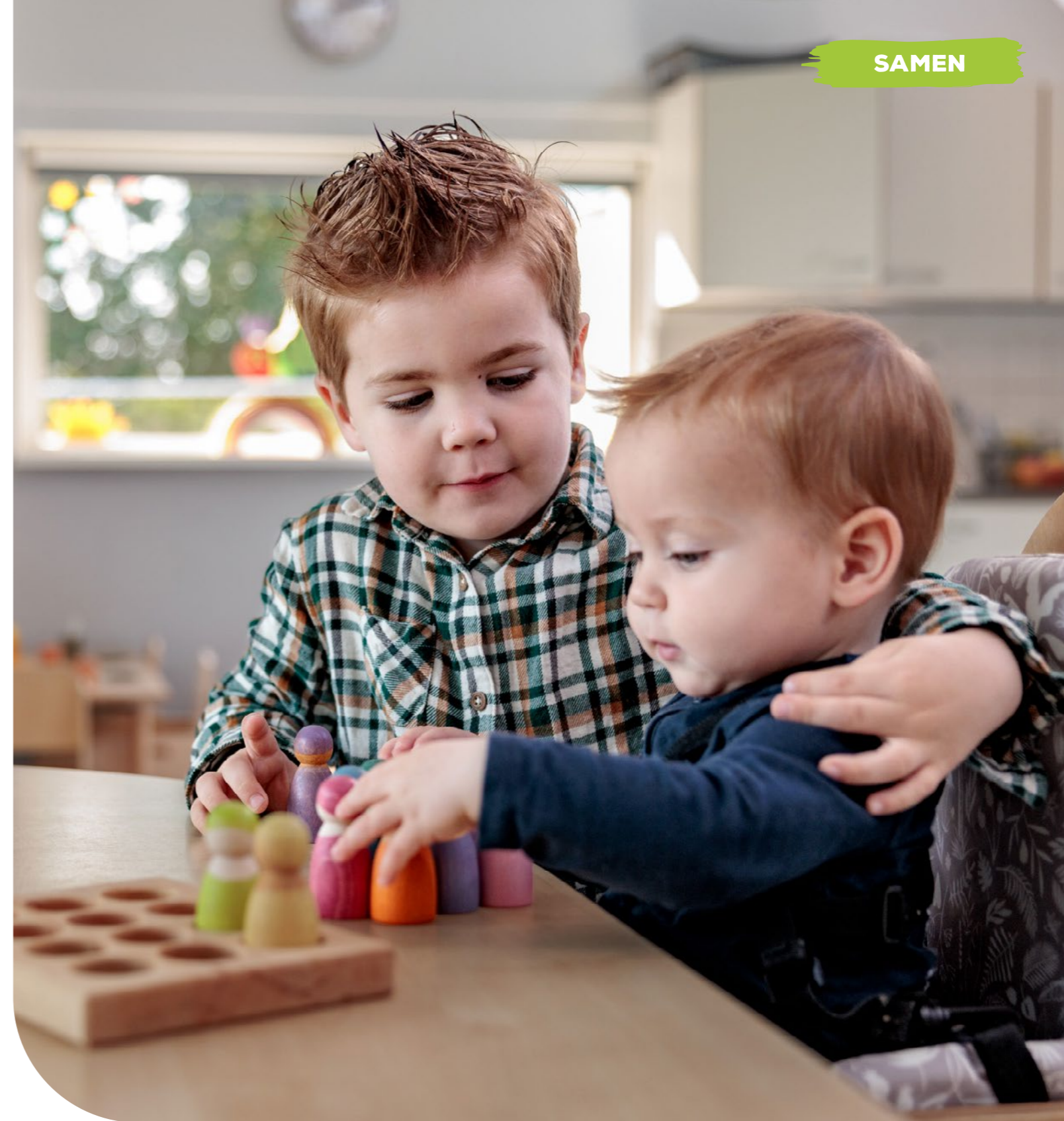
Bij het oplossen van een conflict zijn twee stappen voor de kinderen erg belangrijk: elk kind krijgt de beurt om te vertellen wat er volgens hem gebeurd is. Daarna bedenken kinderen samen een oplossing voor het conflict.

Zo gaan kinderen snappen dat hun eigen handelen gevolgen heeft voor de ander, gaan ze rekening houden met elkaar of proberen ze de ander te helpen en te troosten bij pijn of verdriet. De pedagogisch professionals ondersteunen en stimuleren het samenspel en contact tussen de kinderen, door:

- Goed naar de kinderen te kijken.
- Bij het spel aan te sluiten en rustig aanwijzingen te geven.
- Door emoties van de kinderen te benoemen.
- Samen met de kinderen te spelen en zich vervolgens langzaam terug te trekken.

SAMEN VERSCHILLEND

Het kinderdagverblijf is ook de plek waar veel kinderen voor het eerst in aanraking komen met andere normen, waarden, afspraken en regels dan binnen het gezin. Wat voor de één heel gewoon is, is voor de ander onbekend. Ieder neemt een stukje van zijn cultuur, gewoontes en normen en waarden mee naar het kinderdagverblijf. Kinderen hebben er baat bij

om met verschillen in de maatschappij om te gaan, omdat ze die nu en later ook in hun leven tegen zullen komen. Deze verschillen zijn niet altijd gemakkelijk zichtbaar, omdat voor iedereen de eigen cultuur vanzelfsprekend is. Wij leren kinderen dat niet iedereen hetzelfde is, dat dit goed is en je mag zijn wie je bent. Het leren kennen van elkaar is een eerste stap in het ontwikkelen van inlevingsvermogen. Dit

maakt dat je elkaar beter begrijpt. Een groep waar we samen verschillend mogen zijn en waar binnen de speelleeromgeving en het dagritme ruimte is voor diversiteit, geeft ieder kind een veilige basis om verschillend te durven zijn. Ze leren om verder te kijken dan wat op de oppervlakte zichtbaar is en elkaar respectvol te behandelen.

Grote en kleine uitstapjes
ZOVEEL TE ONTDEKKEN!

Om nog meer te kunnen ontdekken dan alleen op de locatie, maken we graag uitstapjes. Op die manier krijgen de kinderen meer indrukken en leren zij met verschillende situaties om te gaan. In de omgeving van onze locaties is van alles te beleven en te ontdekken voor de kinderen. Zo kunnen we bijvoorbeeld boodschappen doen in de winkelstraat, een wandeling maken naar het strand of het bos. Daarnaast spelen we ook graag in op de seizoenen te bieden hebben of wat er in de wijk georganiseerd wordt.

Wanneer we een groter uitstapje willen ondernemen dat niet op loopafstand van de locatie ligt, informeren we ouders hier minimaal één week voorafgaand aan het uitstapje over door middel van een bericht in het ouderportaal.

In het pedagogisch werkplan van de locatie is precies te lezen waar de kinderen en pedagogisch professionals naar toe kunnen gaan op uitstapje in de omgeving.

Elk kind een mentor

SAMEN JOUW KIND IN BEELD

EEN HECHTE BAND

Iedere pedagogisch professional zorgt voor alle kinderen in de groep met aandacht en warmte. Daarnaast krijgt elk kind een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch professional die werkt op de groep van het kind. Bij de intake krijgen de ouders te horen wie de mentor van het kind is. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders. Alle gesprekken over de ontwikkeling van het kind worden door de mentor gevoerd. Als de mentor wijzigt, worden de ouders hiervan op de hoogte gebracht.

Door dagelijks goed naar de kinderen te kijken en luisteren en dit jaarlijks te registreren, heeft de mentor een compleet beeld van het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Dit bespreken we met ouders en bewaren we in het kinddossier. Ook wordt de ontwikkeling van het kind periodiek besproken binnen het team in een kindbespreking.

Het kan zijn dat sommige kinderen wat extra ondersteuning nodig hebben op de groep. De mentor gaat dan in gesprek met ouders en kan daarnaast ook een plan van aanpak opstellen met afspraken. Zo hanteren alle pedagogisch professionals eenzelfde aanpak voor het kind. We evalueren deze en houden ouders hiervan op de hoogte. Zo houden we elkaar scherp en blijven we ons ontwikkelen.

We bieden passende kinderopvang aan kinderen die extra zorg nodig hebben. Met 'passend' bedoelen we dat de groep en de begeleiding aansluiten bij wat het kind nodig heeft om zich veilig en prettig te voelen. Tegelijkertijd kijken we ook of de groep en de ondersteuningsbehoefte haalbaar zijn voor de pedagogisch professionals, zodat zij goede en stabiele zorg kunnen bieden.

EXTRA ONDERSTEUNING

DE PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER/COACH

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach coacht de pedagogisch professionals jaarlijks op de interactievaardigheden. Daarnaast kan de **pedagogisch beleidsmedewerker/coach** ingeschakeld worden als

Bij KOW zijn conform de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (Wet IKK) pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches aangesteld. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De rekenregel die gebruikt wordt voor de inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker/coach is 50 uur per kindcentrum + 10 uur per fte per jaar (peildatum 1 januari).

pedagogisch professionals vragen hebben over bijvoorbeeld het dagritme, de inrichting van de ruimte of over hoe om te gaan met bepaald gedrag van een kind. Ze komen dan meekijken op de groep en/of gaan in gesprek met de pedagogisch professionals over de interactievaardigheden. Soms blijkt dat een kind ondersteuning nodig heeft die wij binnen de reguliere kinderopvang niet kunnen bieden. In overleg met ouders kunnen wij hulp inschakelen of hen doorverwijzen naar externe partijen. Denk bijvoorbeeld aan het consultatiebureau of een logopedist. Wanneer ouders zelf vragen of twijfels hebben over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zij altijd een gesprek aanvragen met de mentor van hun kind.

Ouders kunnen in het ouderportaal aangeven of zij toestemming geven voor het maken van filmbeelden.

Dit kunnen zij te allen tijde wijzigen.

EXTRA ONDERSTEUNING BIJ ROUW EN VERLIES

Kinderen krijgen soms al op jonge leeftijd te maken met rouw en verlies. Bij KOW besteden we hier bewust aandacht aan door dit onderwerp bespreekbaar te maken en er open over te zijn. We bieden (prenten)boeken aan over thema's als scheiding en overlijden, zodat kinderen herkenning kunnen vinden en hun gevoelens beter kunnen uiten. Daarbij staan we graag naast de ouder, zodat we samen kunnen afstemmen wat het kind nodig heeft en hoe we hem het beste kunnen ondersteunen.

In het dagelijks werken met kinderen passen we de interactievaardigheden zorgvuldig toe. Zo streven we ernaar dat elk kind zich gehoord, gezien en gesteund voelt, wat bijdraagt aan zijn ontwikkeling tot een veerkrachtig persoon.

Daarnaast faciliteren we onze pedagogisch professionals wanneer er binnen hun groep bijzondere of ingrijpende gebeurtenissen plaatsvinden, zoals een overlijden in de gezinssituatie van een kind. In zulke situaties wordt het 'Mandje Troost' uitgeleend. Dit zorgt ervoor dat de kinderen samen met de pedagogisch professional stil kunnen staan bij het verlies en de ruimte voelen voor gevoelens en herinneringen.

Het Mandje Troost bestaat uit (prenten)boeken met overlijden en emoties als onderwerp, (led)kaarsen, een kaartenstandaard en een knuffeltje. Hiermee kan bijvoorbeeld een herdenkboekje gemaakt worden op de groep.

BEELDCOACHING

Jaarlijks ontvangt iedere pedagogisch professional beeldcoaching van de **pedagogisch beleidsmedewerker/coach** die aan de locatie gekoppeld is. Aan de hand van beelden, gemaakt van de kinderen op de groep, wordt er betekenis gegeven aan alles wat een kind laat zien tijdens het vrij spelen op de groep, een activiteit, een groepsmoment of 1-op-1 contact tussen het kind en de pedagogisch professional.

Met korte video-opnames wordt de praktijk in beeld gebracht. Door deze beelden samen stap voor stap te bekijken, kan een verdieping worden gemaakt in het kijken naar kinderen. Wat vertellen de kinderen in beeld ons? Hoe kunnen wij aansluiten bij wat zij laten zien en horen? Waar staan zij in hun ontwikkeling? Wat heeft het kind nodig om die stap verder in zijn ontwikkeling te maken? Bekijk deze **video** om een beeld te hebben van hoe dit er in de praktijk uitziet.

Beroepskracht-kindratio

STABILITEIT OP DE GROEP

VASTE GEZICHTEN

Een vaste, vertrouwde pedagogisch professional biedt emotionele veiligheid aan een kind. Dus als het kind aanwezig is, werkt er die dag minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. De professional weet hoe het kind zich ontwikkelt, waar hij behoefte aan heeft of waar hij gestrest van raakt. Wanneer het vaste gezicht afwezig is door ziekte of verlof, zal deze zoveel als mogelijk vervangen worden door een andere bekende pedagogisch professional van de groep en/of locatie. Hiermee zorgen we ervoor dat, tijdens de afwezigheid van het vaste gezicht, de emotionele veiligheid van de kinderen gewaarborgd blijft. Daarnaast draagt een vast dagritme op de groep bij aan duidelijkheid, rust, regelmaat en emotionele veiligheid bij de kinderen.

In onze organisatie kiezen we ervoor om op een babygroep nooit meer dan 12 kinderen op te vangen in de leeftijd van 0 tot 2 jaar. Hier kiezen wij voor omdat een groep met meer kinderen ook meer prikkels met zich meebrengt. We vinden het belangrijk dat er voor deze jonge leeftijd genoeg rust en geborgenheid op de groep is. Maar ook dat jonge kinderen een rustige slaapomgeving hebben, want de eerste 1000 dagen zijn (zoals eerder beschreven) bewezen belangrijk voor de ontwikkeling.

BEROEPSKRACHT-KINDRATIO

De beroepskracht-kindratio (BKR) is de rekenregel waarmee bepaald wordt met hoeveel pedagogisch professionals per dag op de groep gewerkt moet worden. Dit om zo goed

mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingsfasen van de kinderen.

De Wet IKK biedt ons de gelegenheid om maximaal drie uur per dag af te wijken van de beroepskracht-kindratio. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch professionals worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal professionals wordt ingezet. We kunnen in de praktijk afwijken van de vastgestelde tijden als het dagritme hierom vraagt. Hierbij is de behoefte van de groep kinderen leidend. Zo wordt er pauze gehouden wanneer de meeste kinderen op bed liggen en wanneer het eetmoment afgerond is. Het vaste dagritme op de groep zorgt voor duidelijkheid, rust en regelmaat. Ook op het moment dat er (vanwege de 3-uurs regeling) minder pedagogisch professionals aanwezig zijn, zodat de emotionele veiligheid bij de kinderen geborgd wordt. Voor ouders willen wij graag duidelijkheid en inzicht geven op welke tijden we dat doen. De uren van de weekdagen waarop we afwijken blijven het hele jaar gelijk.

3-uursregeling bij het kinderdagverblijf:

07.45 - 08.30 uur
12.30 - 14.15 uur
17.00 - 17.30 uur

De momenten buiten bovengenoemde tijden staan wij met bezetting volgens of in overeenstemming met de BKR.

Samenvoegen, ruilen van dagen of extra opvang

OPVANG BUITEN DE EIGEN STAMGROEP

VASTE STAMGROEP

Elk kind op het kinderdagverblijf heeft een vaste stamgroep met een vast team van pedagogisch professionals. Dit is de groep waar het kind volgens het contract de opvang afneemt.

TWEEDE STAMGROEP

Het is mogelijk dat kinderen in een tweede stamgroep worden opgevangen. Dit kan in de volgende situaties:

- In vakanties of tijdens het openen en sluiten kan vanuit pedagogisch oogpunt de keuze gemaakt worden om twee groep samen te voegen. Er is dan altijd een medewerker van de beide stamgroepen aanwezig op de groep waarop samengevoegd wordt. In het pedagogisch werkplan van de locatie staat beschreven welke groepen, wanneer en waar samenvoegen.
- Binnen KOW is het mogelijk om dagdelen te ruilen of om extra dagdelen/uren af te nemen als ouder. In principe wordt deze extra opvang afgenomen op de eigen stamgroep. Wanneer dit niet mogelijk is, kan de opvang in de tweede stamgroep worden afgenomen.
- Wanneer een ouder van dagdelen wil wijzigen en dit nog niet mogelijk is op de eigen stamgroep, kan de ouder toestemming geven om tijdelijk opvang af te nemen op de tweede stamgroep.

Als op een locatie groepen samenvoegen, staat beschreven in het pedagogisch werkplan van de locatie wanneer dit gebeurt en welke groepen samenvoegen. Ouders tekenen voor opvang op de tweede stamgroep middels het toestemmingsformulier, voor een bepaalde periode.

Voor specifieke regels over ruilen en het afnemen van extra dagdelen verwijzen wij naar de [Algemene Voorwaarden](#).

Soms verlaten de kinderen de stamgroep in het kader van activiteiten. In het pedagogisch werkplan is te lezen wanneer de stamgroep eventueel verlaten wordt.

Inzet studenten, beroepskracht in opleiding en vrijwilligers

KINDEROPVANG IS EEN VAK!

KOW wil studenten de best mogelijke start geven binnen het werkveld en wil daarom medeverantwoordelijkheid dragen voor het opleiden van deze toekomstige professionals door hen tijdens de studie stages aan te bieden.

INZET STUDENTEN EN BEROEPSKRACHTEN IN OPLEIDING

Wij bieden stageplaatsen voor de welzijnsopleiding die studenten opleidt voor de functie van pedagogisch professional. Daarnaast zijn er stageplaatsen voor studenten van de Ad-opleiding PEP en de hogere beroepsopleidingen Pedagogiek en Social Work.

Studenten werken op de groep of lopen mee met de vestigingsmanager of pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches. Zij werken boventallig, ofwel onder begeleiding van een pedagogisch professional. De student voert opdrachten uit rekening houdend met de opleidingsfase waarin de student zich op dat moment bevindt. De student werkt in alle voorkomende gevallen onder begeleiding van een pedagogisch professional. Voorkomende werkzaamheden omvatten een breed spectrum aan pedagogische, administratieve en huishoudelijke werkzaamheden. Per locatie en per opvangvorm kunnen deze onderling verschillen. De werkbegeleider houdt overzicht welke werkzaamheden passen bij de opleidingsfase van de student of beroepskracht in opleiding.

INZET VAN VRIJWILLIGERS

Er kan binnen de locaties van KOW worden gewerkt met vrijwilligers. De taken die de vrijwilliger verricht, zijn op activiteitenbasis. Voorlezen of ondersteuning bij feestjes zijn enkele voorbeelden. Een vrijwilliger werkt altijd onder begeleiding van een pedagogisch professional en voert geen verzorgende handelingen uit die professionele deskundigheid vereisen. De inzet van een vrijwilliger telt niet mee voor de berekening van de BKR. Uiteraard beschikt de vrijwilliger over een actuele Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

GROEPSONDERSTEUNERS

Op een aantal van onze locaties werken groeps-ondersteuners. Zij tellen niet mee in de BKR, maar zijn een welkome aanvulling voor de betreffende groepen ter ondersteuning van de pedagogisch professionals. Groeps-ondersteuners zijn in voorkomende gevallen ook structureel vier-ogen op de peutergroep of het kinderdagverblijf en beschikken allemaal over een VOG. De groepsondersteuners worden op de locatie begeleid door de pedagogisch professionals en een vaste begeleider van **Orionis**.

Orionis bemiddelt in het zoeken van werkplekken voor inwoners van Walcheren met minder kansen op de arbeidsmarkt. Zij hebben zicht op de mogelijkheden en zoeken samen met KOW naar een geschikte plaats waar ze hun vaardigheden in de praktijk kunnen brengen.

 0118 - 61 45 32

 info@skow.nl

 www.kinderopvangwalcheren.nl